

Spis treści

Wstęp	9
Dariusz Waldziński , Spójność ekonomiczna Unii Europejskiej w świetle współczesnych przemian kulturowo-cywilizacyjnych	11
Urszula Kalina-Prasznic , Ekonomiczne kontrowersje wokół europejskiego modelu socjalnego	25
Giuseppe Calzoni , Współczesne wyzwania wobec polityki społecznej	33
Andrzej Prusek , Spójność płac w warunkach integracji europejskiej jako wyzwanie rozwojowe dla Polski	39
Filip Chybalski , Reforma systemu emerytalnego w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej	48
Grażyna Węgrzyn , Innowacyjność gospodarki Unii Europejskiej a sytuacja na rynku pracy	58
Iwona Kukulak-Dolata , Kształcenie jako instrument rozwoju kapitału ludzkiego w firmie.....	67
Zofia Hasińska, Katarzyna Sipurzyńska-Rudnicka , Wpływ Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na lokalne rynki pracy.....	82
Elżbieta Siek , Bezrobocie w wybranych krajach Unii Europejskiej w świetle migracji zagranicznych.....	100
Anna Szymczak, Małgorzata Gawrycka , Wybrane aspekty rynku pracy w krajach Grupy Wyszehradzkiej po przystąpieniu do UE	115
Жанна Цауркубуле , Проблемы рынка труда Латвии в контексте европейской интеграции	127
Алебина Вишневская , Развитие маркетинговой макросреды латвийского рынка после вступления в ЕС.....	137
Krzysztof Piech , Weryfikacja trafności wybranych prognoz makroekonomicznych w Polsce	152
Joanna Jahn , Wzrost gospodarczy w Unii Europejskiej w przekroju regionalnym	166
Krzysztof Opolski, Piotr Modzelewski , Teoretyczne podstawy oceny absorpcji funduszy strukturalnych Unii Europejskiej – zarys ujęcia systemowego.....	195
Magdalena Wojarska , Fundusze strukturalne jako instrument konwergencji regionalnej na przykładzie Polski.....	209
Piotr Nowak , Rola współpracy terytorialnej w zmniejszaniu dysproporcji rozwojowych Unii Europejskiej	222

Jerzy Ładysz , Wspieranie współpracy transgranicznej i rozwoju regionalnego w Polsce przez mechanizmy finansowe europejskiego obszaru gospodarczego	231
Sylwia Dolzblasz , Rozwój współpracy międzynarodowej na poziomie regionalnym i lokalnym w Europie jako element polityki spójności	243
Piotr Misztal , Wykorzystanie funduszy strukturalnych i efekty polityki regionalnej w nowych krajach członkowskich UE w okresie 2004-2006	253
Katarzyna Surygala , Fundusze strukturalne Unii Europejskiej jako instrument realizacji prorozwojowej funkcji budżetów wybranych gmin województwa dolnośląskiego	265
Anita Richert-Kaźmierska , Środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego a konkurencyjność polskich regionów na przykładzie województwa pomorskiego	280
Andrzej Raczyk, Helena Dobrowolska-Kaniewska , Wstępna ocena realizacji działania 3.4 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na obszarze województwa dolnośląskiego.....	291
Marcin Sobiecki , Wdrażanie SPO ROL na przykładzie działania 2.3 „Odnawia wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”	302
Grzegorz Salwa , Problemy koordynacji przedsięwzięć zgłaszanych do współfinansowania w ramach Funduszu Spójności na przykładzie „Programu ochrony wód zlewni rzek Ślęzy i Oławy” oraz zarządzanie nimi	316
Marek Angowski , Znaczenie środków pomocowych UE w podnoszeniu konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw sektora rolno-spożywczego w województwie lubelskim	329
Małgorzata Dziembała , Konkurencyjność regionów południowego pogranicza Polski	338
Jolanta Taraszkiewicz , Pomoc publiczna a spójność gospodarcza i społeczna Unii Europejskiej	351
Alina Walenia , Rola budżetu samorządu województwa podkarpackiego w finansowaniu rozwoju regionalnego w warunkach członkostwa w UE.....	361
Iwo Augustyński , Pomoc publiczna dla przedsiębiorców w realizacji celów polityki spójności społeczno-gospodarczej	375
Andrzej Kras , Dopuszczalność udzielania pomocy publicznej dla usług o charakterze powszechnym w prawie Unii Europejskiej	382

Summaries

Dariusz Waldziński , Economic Cohesion of the European Union in the Light of the Modern Cultural and Civilization Transformations	24
Urszula Kalina-Prasznic , Economic Controversies over the European Social Model	32

Giuseppe Calzoni , Contemporary Challenges for Social Policy.....	38
Andrzej Prusek , Cohesion of Wages in Conditions of European Integration as Development Challenge for Poland	47
Filip Chybalski , Pension Reform in CEE Countries	57
Grażyna Węgrzyn , Innovation in European Economies and the Situation in Labour Markets.....	66
Iwona Kukulak-Dolata , Education as the Main Tool of the Development of the Human's Capital in the Company	81
Zofia Hasińska, Katarzyna Sipurzyńska-Rudnicka , Wałbrzych Special Economic Zone and its Impact on Local Labour Markets	99
Elżbieta Siek , Unemployment in Selected Countries of the European Union in the Light of Migration Abroad.....	114
Anna Szymczak, Małgorzata Gawrycka , The Chosen Aspects of the Labour Market of The Wysehrad Group Countries after the Accession to EU.....	126
Zhanna Caurkubule , Problems of Labour Market in Latvia in the Context of European Integration	136
Alevtina Vishnevskaja , The Changes of Macroeconomic Conditions in Latvia after European Union's Accession.....	151
Krzysztof Piech , The Verification of Selected Macroeconomic Forecasts Ac- curacy in Poland	165
Joanna Jahn , Economic Growth in the European Union in Regional Section	186
Krzysztof Opolski, Piotr Modzelewski , Appraisal of Absorption of the Structural Funds of the European Union – Theoretical and Systemic Back- ground.....	207
Magdalena Wojarska , Structural Funds as the Instrument of the Regional Convergence on the Example of Poland.....	221
Piotr Nowak , The Role of the Territorial Cooperation in Decreasing of Devel- opment Disproportion in the European Union.....	230
Jerzy Ładysz , Fostering Cross-border Co-operation and Regional Develop- ment in Poland by the European Economic Area Financial Mechanisms	242
Sylvia Dolzblasz , Development of International Co-operation on a Regional and Local Level in Europe as an Element of Cohesion Policy.....	252
Piotr Misztal , Structural Funds' Usage and Regional Policy Effects in the New European Union Member States in Years 2004-2006	264
Katarzyna Surygala , European Funds as an Element of Budgets in Chosen Communities of Lower Silesia and their Influence on Region's Develop- ment	279
Anita Richert-Kaźmierska , Financial Support of European Regional Devel- opment Found and Competitiveness of Polish Regions – on the Example of Pomorskie Voivodeship	290
Andrzej Raczyk, Helena Dobrowolska-Kaniewska , Preliminary Assess- ment of Measure 3.4 Implementation under Integrated Regional Opera- tional Programme in Lower Silesia Voivodeship.....	301

Marcin Sobiecki , Implementation of SPO ROL on the Example of the 2.3 Measure „Development of Rural Regions and Preservation and Protection of Cultural Heritage”	315
Grzegorz Salwa , Problems of Coordination and Management of Undertakings Proposed for Cofinancing within Cohesion Fund on the Example of Protection of Water of the Sleza and Olava Rivers Programme	328
Marek Angowski , The Importance of EU Supporting Funds in Competitiveness Improvement of Agri-Food Sector’s S&M Enterprises in Lublin Region	337
Małgorzata Dziembala , Competitiveness of the Regions of Poland’s Southern Borderland	350
Jolanta Taraszkiewicz , State Aid and Social-Economic Cohesion in the European Union	360
Alina Walenia , The Role of the Budget of the Podkarpackie Region in Financing Regional Development in the Scope of EU Membership	374
Iwo Augustyński , Role of State Aid in Cohesion Policy	381
Andrzej Kras , The Admissibility of State Aid for Services of General Interest in European Law	392

Katarzyna Surygała

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

**FUNDUSZE STRUKTURALNE UNII EUROPEJSKIEJ
JAKO INSTRUMENT REALIZACJI
PROROZWOJOWEJ FUNKCJI BUDŻETÓW
WYBRANYCH GMIN WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO**

1. Wstęp

Gminy, jako jednostki samorządowe, realizują zadania wynikające z potrzeb wspólnoty, czyli jej mieszkańców. Są pośrednio odpowiedzialne za rozwój danego terytorium, ich zadaniem jest stworzenie budżetu, który stanowić będzie istotne narzędzie wpływu na realizację stawianych sobie celów. Cele mogą dotyczyć poprawy poziomu życia w gminie, ich realizacja zaś może mieć różny przebieg i może być finansowana z różnych źródeł.

Jednym z tych źródeł są fundusze strukturalne, które są istotnym instrumentem rozwoju regionów i sektorów gospodarki słabo rozwiniętej, wspierają jej modernizację i restrukturyzację oraz dają szansę przyspieszenia rozwoju. Warunkiem uzyskania środków finansowych z Unii Europejskiej jest prowadzenie polityki regionalnej zgodnej z pewnymi zasadami, m.in. zasadą subsydiarności, która w szerokim rozumieniu zakłada, że żadne organy wyższego szczebla nie powinny podejmować działań, jeśli działania te mogą zostać zrealizowane przez władze niższego szczebla. Zasada ta daje więc władzom lokalnym możliwość wpływania na otaczającą je rzeczywistość i polepszenie standardu życia członków wspólnoty.

Odbywa się to dzięki realizacji zadań bezpośrednio związanych z funkcjonowaniem mieszkańców w gminie, takich jak budowa infrastruktury drogowej, sanitarnej, wodociągowej, sportowej i innej. Władze gminne mogą ustalić także inne priorytety, pośrednio wpływające na jakość życia. Są to m.in. inwestycje skupiające się na przedsiębiorstwach, a nie na indywidualnych jednostkach. Wszystkie działania finansowane ze środków wspólnotowych powinny służyć jednemu głównemu celowi – zapewnieniu spójności społeczno-gospodarczej danego regionu.

Celem opracowania jest ocena realizacji zadań europejskiej polityki regionalnej, odnoszących się do zapewnienia spójności społeczno-gospodarczej dzięki wykorzy-

staniu funduszy z UE. Przeprowadzone badanie powinno również dać odpowiedź na następujące pytanie: czy gminie, borykającej się z nadmiarem problemów związanych z bieżącym funkcjonowaniem, udaje się przeznaczyć chociaż niewielkie środki finansowe na rozwój nowoczesnej przedsiębiorczości. Badania wykorzystania środków pomocowych zostały przeprowadzone w gminach Dolnego Śląska, który po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej stał się regionem o wysokiej dynamice rozwoju.

2. Znaczenie gmin w procesie wspierania rozwoju regionalnego

Samorząd terytorialny jest samodzielnym podmiotem gospodarującym. W myśl rozwiązań ustawowych dysponuje określonym zakresem swobody w decydowaniu o zarządzaniu przez niego obszarze, drodze jego rozwoju, wspólnym majątku oraz realizacji zadań publicznych¹. Wprowadzenie samorządu terytorialnego w województwach nastąpiło głównie w związku z koniecznością wprowadzenia nowego typu polityki rozwoju kraju, której głównym celem jest inicjowanie, koordynowanie i wspieranie rozwoju regionalnego w kierunkach zgodnych ze strategicznymi celami rozwojowymi państwa oraz z preferencjami rozwojowymi ustalonymi przez organa samorządu województw².

Utworzenie samorządu terytorialnego sprzyja także realizacji celów polityki regionalnej Unii Europejskiej. Polityka ta jest tematycznie uporządkowanym działaniem, mającym na celu, za pomocą zespołu instrumentów prawnych i finansowych, usunięcie dysproporcji w rozwoju społecznym i gospodarczym regionów UE oraz zapewnienie zrównoważonego wzrostu wszystkich jej obszarów z zachowaniem wewnętrznej spójności ekonomicznej i społecznej³.

Warunkiem samodzielności oraz efektywności wypełniania zadań samorządowych jest zapewnienie gminom odpowiednich podstaw finansowych do ich realizacji. Chodzi tu zarówno o źródła dochodów zapewniające władzom lokalnym środki finansowe w odpowiedniej wysokości, jak i zasady gospodarowania zasobami finansowymi, dające pewność racjonalnego ich wydatkowania. W sytuacji kurczących się źródeł dochodów budżetowych oraz rosnących wyzwań finansowych związanych z koniecznością realizacji mnożących się zadań gminnych zagadnienie finansów lokalnych staje się kluczowym elementem zarządzania gminą⁴. Ważnym wsparciem

---

¹ M. Ziółkowski, *Zarządzanie strategiczne w polskim samorządzie terytorialnym*, [w:] *Nowe zarządzanie publiczne w polskim samorządzie terytorialnym*, red. A. Zalewski, SGH, Warszawa 2007, s. 75.

² J. Szomburg, *Polityka regionalna państwa pośród uwikłań instytucjonalno-regulacyjnych*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2001, s. 144-145.

³ M. Rudnicki, *Polityka regionalna Unii Europejskiej*, Wyższa Szkoła Bankowa, Poznań 2000, s. 30.

⁴ T. Dziurbejko, *Planowanie rozwoju gminy jako instrument pozyskiwania funduszy pomocowych Unii Europejskiej*, Difin, Warszawa 2006, s. 23.

w realizacji części zadań mogą być zatem środki uzyskane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Obowiązkiem władz samorządowych jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Samorządy terytorialne, wypełniając specyficzną misję społeczną, nie mogą jednak zaniedbywać kwestii efektywnego gospodarowania, ponieważ realizacja celów ekonomicznych jest środkiem do realizacji celu nadrzędnego, jakim jest dobrobyt społeczności danego regionu⁵.

W związku z powyższym, realizacja celów niniejszego opracowania nierozwalnie łączy się z oceną zadań finansowanych ze środków europejskich w wybranych gminach dolnośląskich. Próbką badawcza obejmuje 10 gmin byłego województwa wrocławskiego. Pod uwagę zostały wzięte gminy o największych wydatkach ogółem i największych wydatkach inwestycyjnych w 2006 r. Zdaniem autora, są to gminy, które w największym stopniu powinny przyczynić się do wzrostu gospodarczego regionu. Oczywiście pod warunkiem, że wydatki ich budżetów chociaż w części będą miały charakter prorozwojowy.

Analiza dotyczy gmin miejskich, wiejskich i miejsko-wiejskich. Niewątpliwie różnią się one między sobą poziomem rozwoju infrastruktury, więc też rodzajem i wielkością nakładów inwestycyjnych. Charakteryzuje je różny poziom przedsiębiorczości, liczba pracujących czy wysokość bezrobocia.

Tabela 1. Przykładowe dane charakteryzujące wybrane gminy Dolnego Śląska w 2005 r.

Gmina	Sieć wodociągowa (km)	Sieć kanalizacyjna (km)	Liczba bezrobotnych	Pracujący ogółem
Gminy miejskie				
Dzierżoniów	61	66	3837	7447
Oleśnica	59	42	2360	7017
Oława	53	45	2090	7103
Gminy miejsko-wiejskie				
Góra	154	32	2256	3117
Kąty Wrocławskie	164	36	1254	3416
Milicz	169	41	1945	4648
Święta Katarzyna	110	41	716	2289
Gminy wiejskie				
Długołęka	171	37	951	2884
Kobierzyce	168	105	771	5109
Krośnice	105	3	643	1222

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu.

⁵ M. Florek, *Podstawy marketingu terytorialnego*, AE, Poznań 2007, s. 14.

Z powyższej tabeli wynika, że stopień rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej w gminach miejskich jest zbliżony. W gminach miejsko-wiejskich i wiejskich wielkości te znacznie się od siebie różnią. Wyjątek stanowi gmina Kobierzyce, w której długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest porównywalna. W gminie tej występuje również najniższy stosunek liczby osób bezrobotnych do liczny osób pracujących (15%). Spośród wszystkich analizowanych gmin najwyższy poziom bezrobocia występuje w gminie miejsko-wiejskiej Góra, gminie wiejskiej Krośnice oraz gminie miejskiej Dzierżoniów. W tej kwestii nie ma zatem znaczenia, czy dana gmina należy do grupy gmin miejskich, wiejskich czy miejsko-wiejskich.

W dalszej części pracy omówione zostaną potrzeby zaspokajane przez wybrane gminy miejskie, wiejskie i miejsko-wiejskie dzięki wsparciu ze środków unijnych.

Tabela 2. Wydatki ogółem i wydatki inwestycyjne w 2006 r., w wybranych gminach Dolnego Śląska

Gmina	Wydatki		Wydatki inwestycyjne do wydatków ogółem w %	Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca
	ogółem	w tym inwestycyjne		
Gminy miejskie				
Dzierżoniów	71 112 014	17 816 534	25	511,84
Oleśnica	65 738 218	15 348 225	23	415,64
Oława	61 271 580	10 734 132	18	347,77
Gminy miejsko-wiejskie				
Góra	45 968 313	9 117 109	20	438,47
Kąty Wrocławskie	53 083 990	21 550 719	41	1193,81
Milicz	50 639 224	10 641 079	21	439,02
Święta Katarzyna	34 844 923	10 620 324	30	767,20
Gminy wiejskie				
Długołęka	52 374 304	22 200 469	42	1050,41
Kobierzyce	58 917 681	27 841 531	47	2032,97
Krośnice	33 043 009	18 754 037	57	2344,25

Źródło: opracowanie własne, na podstawie www.rio.gov.pl oraz www.gminy.pl.

Wszystkie wyżej wymienione gminy poniosły wydatki inwestycyjne na poziomie około 20% wydatków ogółem. Analizując wybrane budżety gmin o najwyższych wydatkach w 2006 r., zauważamy, że średnio gminy te wydają około 30% swych środków na inwestycje. Nie jest to mało. Średnia wysokość wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 954,14 PLN. Gminy wiejskie ponoszą największe wydatki na zadania o charakterze inwestycyjnym, ponieważ mają one największe potrzeby w tym zakresie.

Wydatkowanie środków na zadania inwestycyjne z reguły dotyczy inwestycji infrastrukturalnych. Zadaniem inwestycyjnym może być zarówno modernizacja kotłowni w szkole jak i uzbrojenie terenów pod inwestycje. Efekty tych inwestycji służą realizacji różnych celów, dlatego w niniejszej pracy skoncentrowano się tylko na inwestycjach dofinansowanych z Unii Europejskiej, których realizacja z założenia powinna zmierzać do rozwoju regionu.

Planując wydatki budżetowe, władze gminne muszą brać pod uwagę fakt, że dysponują publicznymi pieniędzmi, powinny zatem realizować zadania służące zaspokajaniu potrzeb mieszkańców, tworząc przewagę konkurencyjną sprzyjającą rozwojowi przedsiębiorstw oraz polepszającą warunki życia mieszkańców, nie zapominając przy tym o sprzyjaniu rozwojowi regionu. W tym bowiem celu każda gmina zobligowana została do utworzenia strategii rozwoju, która ma służyć ożywianiu społecznej i gospodarczej aktywności w regionie.

Na ogół władze samorządowe decydując o celach, na które będą przeznaczane środki publiczne, mają na uwadze konieczność uwzględnienia następujących potrzeb:

- a) finansowanie szerokiego zakresu usług sfery użyteczności publicznej,
- b) finansowanie bieżących usług społecznych,
- c) finansowanie rozwoju społeczno-gospodarczego,
- d) pokrywanie strat i dofinansowanie działalności przedsiębiorstw podległych władzom lokalnym,
- e) utrzymanie aparatu samorządowego,
- f) obsługa zadłużenia⁶.

Wspieranie rozwoju regionalnego przez władze polega na działaniach zwiększających konkurencyjność, innowacyjność i zatrudnienie w gminie. Gmina realizuje różne działania, od działań o charakterze socjalnym po działania o charakterze inwestycyjnym. W konsekwencji powinno to sprzyjać poprawie standardów życia lokalnej ludności, a tym samym przyczyniać się do zapewnienia spójności społeczno-gospodarczej w regionie.

3. Ocena efektów zadań realizowanych dzięki wsparciu finansowemu z Unii Europejskiej

Władze gminne sporządzając budżet na dany rok muszą brać pod uwagę wiele czynników, m.in. przewidywane wpływy do budżetu, potrzebę zaspokojenia podstawowych usług społecznych i socjalnych oraz konieczność ponoszenia wydatków, nałożonych na nie ustawowo. Część wydatków ma charakter socjalny i musi być poniesiona, by zapewnić mieszkańcom dostęp do podstawowych usług, takich jak szkolnictwo, służba zdrowia czy pomoc społeczna. Pozostała część powinna mieć charakter prorozwojowy i wpisywać się w politykę spójności społeczno-gospodarczej Wspólnoty Europejskiej.

⁶ H. Sochacka-Krysiak, *Zarządzanie gospodarką i finansami gminy*, SGH, Warszawa 2003, s. 184.

Budżet jednostek samorządu terytorialnego sporządzany jest na dany rok, co nie pozwala skutecznie planować inwestycji, których realizacja może obejmować dłuższą perspektywę czasową. Dlatego samorzady uchwalają Wieloletnie Plany Inwestycyjne zawierające zadania, które w najbliższych latach są przewidziane do realizacji.

Przed wejściem do UE Polska uzyskała dostęp do instrumentów finansowych PHARE, ISPA I SAPARD. Miały one poprawić konkurencyjność gospodarek krajów kandydujących i zapewnić pomoc słabiej rozwiniętym regionom i sektorom gospodarki.

W pierwszym okresie członkostwa Polski w UE samorzady i przedsiębiorstwa uzyskały środki z funduszy strukturalnych w ramach sześciu programów operacyjnych, w tym Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Środki finansowe przekazywane w ramach tego programu miały służyć redukowaniu dysproporcji istniejących między regionami, łagodzić zacofanie regionów peryferyjnych, tworzyć konkurencyjne warunki rozwoju i miejsca pracy. Zadania, na które można było uzyskać dofinansowanie, dotyczyły przede wszystkim rozwoju infrastruktury, wzmocnienia zasobów ludzkich i rozwoju lokalnego. Zadania, które zostały zaakceptowane do realizacji, uzyskały finansowe wsparcie bądź z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego bądź z Europejskiego Funduszu Społecznego. Ich realizacja miała zapewnić osiągnięcie celu strategicznego ZPORR, którym jest „tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarstwu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską”⁷.

Obecnie jest już wiadomo, że cel ten został w pewnym stopniu osiągnięty, a jego stopień realizacji był uzależniony od możliwości współfinansowania przez budżet gminy⁸. Jest oczywiste, że wydatki każdej gminy dzielą się na wydatki bieżące i majątkowe. Wydatki bieżące to wydatki związane z funkcjonowaniem jednostki samorządu terytorialnego jako miejsca pracy. Związane są więc z wynikającymi z tego tytułu kosztami wynagrodzeń za pracę, zakupu materiałów i energii. Wydatki majątkowe związane są z budową infrastruktury komunalnej, uzbrajaniem terenów pod inwestycje, budową nowych obiektów użyteczności publicznej, zakupami środków trwałych.

Niestety, w analizowanych budżetach największa część wydatków przeznaczana jest na wydatki bieżące. Stanowią one ponad 70% wydatków ogółem i dotyczą kosztów remontów i utrzymania budynków komunalnych i użytkowych, utrzymania dróg, funkcjonowania administracji samorządowej, służby zdrowia, szkół i przedszkoli, domów pomocy społecznej, domów kultury. Przeznaczone są również na

⁷ *Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006*, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2004, s. 418.

⁸ M. Smoleń, *Budżet samorządu terytorialnego jako instrument realizacji zadań gminy na przykładzie gminy Lipinki*, „Samorząd Terytorialny”, 2006, nr 11, s. 43.

ochronę środowiska, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i promocję gminy oraz wiele innych zadań. Konieczność ponoszenia coraz to nowych wydatków bieżących powoduje, że wiele gmin nie jest w stanie wygospodarować środków, które miałyby być przeznaczane na zadania zwiększające atrakcyjność inwestycyjną gminy. Dlatego tak ważne okazało się wsparcie z funduszy strukturalnych, przeznaczone na realizowanie zadań wspierających rozwój i zapewniające spójność w regionie.

Tabela 3. Udział wsparcia z funduszy strukturalnych i budżetu państwa w zadaniach realizowanych przez wybrane gminy województwa dolnośląskiego, w ramach ZPORR, w latach 2004-2006

Gmina	Wartość całkowita (PLN)	Kwota dofinansowania ogółem (PLN)	EFRR (PLN)	EFS (PLN)	Budżet państwa (PLN)
Gminy miejskie					
Dzierżonów	24 921 248,28	14 696 875,42	13 115 775,42	1 075 938,55	505 161,45
Oleśnica	43 157 636,95	23 027 260,80	20 142 880,80	1 996 756,47	887 623,53
Oława	13 628 613,39	8 898 542,71	7 629 742,71	861 418,40	405 381,60
Gminy miejsko-wiejskie					
Góra	5 018 677,00	5 018 677,00	–	3 629 406,03	1 389 270,97
Kąty Wrocławskie	1 890 566,21	1 144 019,03	1 144 019,03	–	–
Milicz	11 636 517,44	8 425 807,19	7 285 227,19	776 164,69	364 415,31
Święta Katarzyna	2 917 172,00	591 954,38	591 954,38	–	–
Gminy wiejskie					
Długołęka	10 533 626,31	4 923 810,67	3 405 287,95	1 130 963,34	387 559,38
Kobierzyce	12 680 741,49	3 808 997,91	3 808 997,91	–	–
Krośnice	58 077 302,88	39 419 728,49	39 419 728,49	–	–
Suma	184 462 101,95	109 955 673,60	96 543 613,88	9 470 647,48	3 939 412,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapa.zporr.dolnyślask.pl.

W tabeli 3 przedstawiono w sposób syntetyczny wysokość wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego w wybranych gminach byłego województwa wrocławskiego w ramach trzech priorytetów ZPORR. Poziom dofinansowania zadań wyniósł średnio 60% ich wartości, biorąc pod uwagę środki z EFRR, EFS oraz budżetu państwa. Z analizy danych wynika, że gmina miejsko-wiejska Góra uzyskała 100% środków finansowych na realizację zaplanowanych zadań, dzięki wsparciu z EFS (72%) oraz budżetu państwa (28%). Na uwagę zasługuje także gmina wiejska Krośnice, w której poziom dofinansowania wyniósł 68% wartości projektów. Na zadania o wartości 58 077 302,88 PLN uzyskano dofinansowanie z EFRR. Najniższą dotację z EFRR przyznano gminie Święta Katarzyna, gdyż zadania realizowane były przez przedsiębiorstwa w ramach działania 3.4 ZPORR. Szczegółową listę projektów współfinansowanych ze środków UE przedstawiono w tab. 4 i 6.

Tabela 4. Zadania o charakterze inwestycyjnym realizowane w ramach ZPORR w latach 2004-2006 w wybranych gminach województwa dolnośląskiego

Działanie	Nazwa zadania
Dzierżoniów (gmina miejska)	
1.1.1.	Restrukturyzacja lewobrzeżnej części miasta Dzierżoniowa – obszaru aktywności gospodarczej
1.2.	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie przy ul. Brzegowej
3.2.	Dzierżoniowski Inkubator Przedsiębiorczości
Oleśnica (gmina miejska)	
1.5.	e-Urząd – Internetowa Obsługa Klienta w Urzędzie Miasta Oleśnicy – etap I
3.1.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1467 D odcinek od ul. Południowej do końca Ligoty Wielkiej
3.1.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1436 D od drogi wojewódzkiej nr 448 do granicy powiatu milickiego
3.1.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1466 D (poprzedni nr 47172) w miejscowości Ligota Mała
3.1.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1500 D od ul. Oleśnickiej w miejscowości Syców do miejscowości Ślizów
3.2.	Budowa basenu krytego wraz z urządzeniami budowlanymi i infrastrukturą towarzyszącą w Oleśnicy
3.2.	Budowa kanalizacji w rejonie ul. Wielkopolnej oraz przebudowa w rejonie ul. Młynarskiej w Oleśnicy
3.2.	Budowa wielofunkcyjnej sali widowiskowej z zapleczem socjalno-administracyjnym w Oleśnicy
3.2.	Przebudowa kotłowni w budynku Szkoły Podstawowej nr 6 w Oleśnicy z paliwa stałego na gazowe
3.5.2.	Poprawa jakości świadczenia usług medycznych w SZP ZOZ w Oleśnicy
3.5.2.	Zakup aparatów RTG dla potrzeb Powiatowego Zespołu Szpitali z siedzibą w Oleśnicy
Oława (gmina miejska)	
1.2.	Budowa kwatery składowiskowej nr 2 w Gać – EKOGOK
3.1.	Przebudowa ulicy Oławskiej, budowa skrzyżowania ulic Oławska–Wolności–Chabrowa w Jelczu-Laskowicach
3.3.1.	Rewitalizacja Starówki Miasta Oława – etap I
3.5.2.	PRO PUBLICO BONO – modernizacja pracowni RTG w ZOZ w Oławie
Kąty Wrocławskie (gmina miejsko-wiejska)	
1.2.	Budowa kanalizacji sanitarnej w północnej części gminy Kąty Wrocławskie – etap I
3.1.	Przebudowa polegająca na modernizacji drogi gminnej – ul. Fabrycznej w Kątach Wrocławskich wraz z odwodnieniem
Milicz (gmina miejsko-wiejska)	
1.1.1.	Przebudowa drogi powiatowej nr 47521 Sulmierzyce–Milicz od km 11+700 do km 18+060
3.1.	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych między miejscowościami Kaszowo–Postolin

3.1.	Wodociągowanie wsi Grabówka, Olsza, Baranowice, Wilkowo
Długołęka (gmina wiejska)	
1.2.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Mirków w gminie Długołęka
3.5.2.	Przebudowa i rozbudowa gminnego ośrodka zdrowia w Długołęce
Kobierzyce (gmina wiejska)	
3.1.	Budowa dróg z oświetleniem, kanalizacją deszczową i zagospodarowaniem terenu w Bielanych Wrocł.
3.1.	Budowa zbiornika wody pitnej na stacji uzdatniania wody Krzyżowice w obrębie Gniechowice
3.1.	Rozbudowa stacji uzdatniania wody Biskupice Podgórne
Krośnice (gmina wiejska)	
1.2.	Budowa systemu kanalizacji w gminie Krośnice – etap I
1.2.	Budowa systemu kanalizacji w gminie Krośnice – etap II
1.2.	Budowa systemu kanalizacji w gminie Krośnice – etap III
3.2.	Adaptacja budynku na Centrum Kultury w ramach Centrum Edukacyjno-Turystyczno-Sportowego w Krośnicach
3.2.	Uzbrojenie terenu dla potrzeb budowy Centrum Edukacyjno-Turystyczno-Sportowego w Krośnicach

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapa.zporr.dolnyslask.pl.

Z zamieszczonych w tab. 4 i 6 opisów zadań zrealizowanych w gminach dzięki wsparciu finansowemu z UE wynika, że środki przeznaczane były głównie na rozwój infrastruktury, zadania o charakterze społecznym oraz na rozwój małej przedsiębiorczości.

W analizowanych gminach środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego samorządy przeznaczały najczęściej na zadania z zakresu infrastruktury komunalnej. Zrealizowano zadania przyczyniające się do poprawy stanu środowiska naturalnego, takie jak budowa oczyszczalni ścieków, kanalizacji czy przebudowa kotłowni. Pozostałe projekty miały na celu zwiększenie atrakcyjności gmin (budowa basenu, sali widowiskowej, Centrum Kultury, rewitalizacja starówki). Przeprowadzono także remonty dróg i ulic, głównie zwiększające bezpieczeństwo ich użytkowników, ale także usprawniające funkcjonowanie istniejących podmiotów gospodarczych.

Gmina miejska Oława uzyskała środki finansowe na rozbudowę składowiska odpadów komunalnych, co przyczynić się miało do wsparcia przedsiębiorczości na tym obszarze i zapewnienia rozwoju gospodarczego województw dolnośląskiego i opolskiego.

Gmina Dzierżoniów zrealizowała zadania mające na celu rozwój przedsiębiorczości. Dofinansowanie uzyskał projekt „Dzierżoniowski Inkubator Przedsiębiorczości”, który ma na celu zmniejszenie bezrobocia dzięki prowadzeniu działalności produkcyjno-usługowo-biurowej w nowym obiekcie na preferencyjnych warunkach, oraz projekt „Restrukturyzacja lewobrzeżnej części miasta Dzierżoniowa – obszaru

aktywności gospodarczej”, polepszający stan infrastruktury na obszarze działalności 193 podmiotów gospodarczych oraz zapewniający dostęp do nowych terenów inwestycyjnych.

Środki z EFRR przeznaczono także na poprawę funkcjonowania służby zdrowia, a więc inwestycje polegające na wyposażeniu placówek ochrony zdrowia w niezbędne urządzenia.

Przedsiębiorstwa starały się o wsparcie projektów realizowanych w ramach Działania 3.4 „Mikroprzedsiębiorstwa”. Kwota dofinansowania w analizowanych gminach wyniosła 3 354 644,65 PLN, co stanowi około 23% całej wartości zrealizowanych zadań (tab. 5).

Tabela 5. Kwota dofinansowania projektów w ramach zadania 3.4 ZPORR

	Wartość całkowita	Kwota dofinansowania	% dofinansowania
Gminy miejskie			
Dzierżoniów	293 600,32	83 932,37	29
Oleśnica	1 178 590,06	348 653,90	30
Oława	3 456 902,28	952 579,50	28
Gminy miejsko-wiejskie			
Milicz	654 300,00	191 358,19	29
Święta Katarzyna	2 917 172,00	591 954,38	20
Gminy wiejskie			
Długołęka	1 298 469,21	368 225,59	28
Kobierzyce	4 573 750,21	817 940,72	18
Suma	14 372 784,08	3 354 644,65	23

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapa.zporr.dolnyslask.pl.

Wsparcie uzyskały podmioty zatrudniające nie więcej niż 9 pracowników. Celem projektów miało być zwiększenie ich konkurencyjności na rynku i wzrost zatrudnienia. Podmioty gospodarcze zlokalizowane na terenie gminy Oława uzyskały największe wsparcie ze wszystkich analizowanych gmin (9 projektów o wartości 952 579,50 PLN).

Środki z Europejskiego Funduszu Społecznego zostały przeznaczone w głównej mierze na programy stypendialne, mające na celu pomoc dzieciom z obszarów wiejskich, szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych, na wspieranie ich rozwoju edukacyjnego, podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób pracujących i rolników oraz na pomoc dla najbiedniejszych.

Dofinansowane zostały zadania sprzyjające rozwojowi zasobów ludzkich, wyrównywaniu szans w dostępie do edukacji, zmniejszaniu dysproporcji między miastem a wsią. Zadania miały na celu pomoc osobom pracującym w dostosowywaniu się do zmieniających się warunków na rynku pracy, zmianę bądź uzupełnienie kwalifikacji zawodowych.

Tabela 6. Zadania o charakterze społecznym realizowane w ramach ZPORR, w wybranych gminach województwa dolnośląskiego

Działanie	Nazwa zadania
Dzierżonów (gmina miejska)	
2.2.	Program stypendialny wspierający edukację uczniów z obszarów wiejskich w powiecie dzierzoniowskim
2.2.	Wspieranie rozwoju edukacyjnego uczniów z obszarów wiejskich
2.2.	Wyrównać szanse – stworzyć możliwości. Program stypendialny w powiecie dzierzoniowskim
Oleśnica (gmina miejska)	
2.1.	Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii informatycznych
2.2.	Pomoc uczniom z obszarów wiejskich w zdobywaniu średniego wykształcenia
2.2.	Program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z obszarów wiejskich Powiatu Oleśnickiego
2.2.	Program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych powiatu oleśnickiego
2.3.	Nowe kwalifikacje zawodowe szansą rolników powiatu oleśnickiego
Oława (gmina miejska)	
2.2.	Wspieranie rozwoju edukacyjnego młodzieży wiejskiej w powiecie oławskim (3 zadania)
Długołęka (gmina wiejska)	
2.1.	Analiza potrzeb szkoleniowych w sektorze służby zdrowia i sektorze oświaty
2.1.	Studium Zarządzania Zasobami Ludzkimi
2.2.	Program Stypendialny dla uczniów szkoły ponadgimnazjalnej w Gminie Długołęka (3 zadania)
Góra (gmina miejsko-wiejska)	
2.2.	Program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie górowskim
2.2.	Program stypendialny dla studentów z obszaru Dolnego Śląska
2.2.	Program stypendialny dla uczniów w powiecie górowskim
2.2.	Uczniowski program stypendialny w powiecie górowskim
Milicz (gmina miejsko-wiejska)	
2.2.	Wspieranie rozwoju edukacyjnego młodzieży wiejskiej w powiecie milickim (3 zadania)

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapa.zporr.dolnyslask.pl.

Na Dolnym Śląsku, w ramach priorytetu I i III ZPORR zrealizowano ogółem 491 projektów na kwotę 1 408 763 679,26 PLN, w tym dofinansowanie z UE wyniosło 823 153 581,03 PLN, zaś w ramach priorytetu II zrealizowano 265 zadań o wartości 192 630 221,00 PLN, a pomoc z UE wyniosła 137 395 694,92 PLN. W analizowanych gminach zrealizowano 91 projektów na kwotę 184 462 101,95 PLN dzięki pomocy finansowej w wysokości 106 014 261,36 PLN.

Zgodnie z art. 35 p. 3 ustawy o finansach publicznych wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, umożliwiającą terminową realizację zadań publicznych oraz w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań⁹. Monitorowanie sposobu wykorzystania środków pochodzących z Unii Europejskiej powinno być gwarantem wykorzystania tych funduszy zgodnie z tymi regułami.

4. Wpływ realizowanych zadań na zapewnienie spójności społeczno-gospodarczej regionu

Celem władz samorządowych powinno być zapewnienie dobrobytu lokalnej społeczności, czyli stworzenie jak najlepszych warunków do życia mieszkańców na danym terenie. Odbywa się to dzięki realizacji celów ekonomicznych i społecznych. Kluczowym elementem jest także tworzenie dogodnych warunków do rozwoju podmiotów gospodarczych, z czym wiąże się powstawanie nowych miejsc pracy.

Zadaniem władz lokalnych jest gospodarowanie środkami publicznymi w sposób umożliwiający uzyskanie przewagi konkurencyjnej w stosunku do innych gmin. Niektóre gminy mają taką przewagę ze względu na swoje położenie geograficzne, np. w pobliżu metropolii. Odpowiednia lokalizacja nie jest jednak czynnikiem wystarczającym. Niezbędne jest zapewnienie infrastruktury komunikacyjnej, społecznej i technicznej na danym obszarze, a także dysponowanie wykwalifikowaną siłą roboczą czy nowoczesnymi technologiami. Nie bez znaczenia pozostaje nastawienie władz lokalnych do podejmowania inicjatyw sprzyjających rozwojowi regionu.

Zadania, które zostały dofinansowane z UE w latach 2004-2006, zmierzały do zwiększenia spójności społeczno-gospodarczej głównie dzięki rozbudowie infrastruktury technicznej i społecznej. Są to inwestycje szczególnie pożądane, gdyż stopień rozwoju tej infrastruktury w Polsce jest bardzo niski w porównaniu z krajami Europy Zachodniej. Tak wynika z przeprowadzonego dla instytutu Jones Lang LaSalle rankingu *European Regional Economic Growth Index*, w którym porównano rynki nieruchomości i inwestycje w 278 regionach leżących w 27 krajach członkach Unii¹⁰.

Rozbudowa kanalizacji miała służyć ochronie środowiska naturalnego, a budowa dróg miała usprawnić komunikację wewnątrz gmin, poprawić bezpieczeństwo na drogach, zmniejszyć koszty ich utrzymania oraz zwiększyć dostępność terenów mieszkalnych i inwestycyjnych. Celem podejmowanych działań była poprawa wizerunku gmin, zwiększenie ich atrakcyjności inwestycyjnej, a w konsekwencji stworzenie nowych miejsc pracy i zapewnienie wzrostu dochodów mieszkańców.

Dofinansowanie małej przedsiębiorczości polegało na polepszeniu możliwości inwestycyjnych podmiotów gospodarczych, zwiększeniu dostępu do nowoczesnych

⁹ Ustawa o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 r. (DzU 2005 nr 249, z późn. zm., s. 21).

¹⁰ *European Regional Economic Growth Index E-REGI 2006*, Jones Lang LaSalle, London 2006, s. 3.

technologii, poprawie jakości świadczonych usług i dostarczanych produktów. Dzięki podjętym działaniom przedsiębiorstwa stały się bardziej konkurencyjne i wzmocniły swoje pozycje na rynku.

Wyrównywanie dysproporcji między gminami polega także na zagwarantowaniu równego dostępu do służby zdrowia. Niezbędne były więc inwestycje w tym zakresie, polepszające jakość świadczonych usług medycznych.

W dobie globalizacji i postępu technicznego bardzo ważne jest dostosowywanie się kapitału ludzkiego do zmian w otoczeniu, czemu służyć miały środki finansowe Europejskiego Funduszu Społecznego. Przeznaczono je na zwiększenie aktywności zawodowej ludności, przeciwdziałanie marginalizacji niektórych grup społecznych, redukcję wykluczenia społecznego. Podejmowane były działania wspierające rozwój edukacyjny młodzieży i zwiększające kwalifikacje osób pracujących. Z punktu widzenia rozwoju kapitał ludzki jest bardzo ważnym czynnikiem podnoszącym poziom konkurencyjności. Inwestycje w ludzi mogą być zatem opłacalnym przedsięwzięciem, o ile w drugim etapie zapewnimy warunki, by ten potencjał ludzki wykorzystał.

Istotnym elementem rozwoju regionów są inwestycje dające szansę na przyspieszenie wzrostu gospodarczego. Dlatego władze samorządowe powinny większą wagę przykładąć do rozwoju przedsiębiorczości w gminie oraz wzrostu zasobów ludzkich, nie poprzestając jedynie na inwestycjach w infrastrukturę komunalną.

Zgodnie z Narodową Strategią Spójności¹¹ jednostki samorządu terytorialnego 92% całkowitej wartości projektów dofinansowanych z UE przeznaczyły na inwestycje w infrastrukturę podstawową, ponad 60% wartości projektów stanowiły inwestycje środowiskowe, współfinansowane z Funduszu Spójności, 6% to inwestycje w zasoby ludzkie, a 2% przeznaczono na inwestycje w sektor produkcyjny.

Wydatki analizowanych gmin skupiały się głównie na budowie lub modernizacji infrastruktury komunalnej. Rzadko kiedy gminy podejmowały działania związane z inwestowaniem w nowe technologie czy rozwojem nowoczesnej przedsiębiorczości.

Lata 2007-2013 to kolejny okres programowania w UE, nowe możliwości dofinansowania projektów i nowe szanse dla gmin na uzyskanie dodatkowych środków finansowych na rozwój i wsparcie lokalnych inicjatyw. *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie* oraz *Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015* to dokumenty wyznaczające główne kierunki rozwoju polskiej gospodarki w najbliższych latach. Koncentracja wydatków powinna dokonywać się na obszarach o decydującym znaczeniu przy tworzeniu warunków do przyspieszenia wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia¹². Do takich obszarów zaliczono poprawę funkcjonowania administracji publicznej, rozwój kapitału ludzkiego, modernizację infrastruktury technicznej i społecznej, podniesie-

¹¹ *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Narodowa Strategia Spójności*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007, s. 15.

¹² Tamże, s. 40-41.

nie konkurencyjności sektora prywatnego, rozwój regionów i obszarów wiejskich. Dodatkowo Strategia Rozwoju Kraju zakłada, że podejmowane inicjatywy powinny sprzyjać budowaniu zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa, czyli obejmować takie działania, jak wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych, promocja polityki integracji społecznej, zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jeżeli poszczególne projekty, ubiegające się o dofinansowanie ze środków europejskich w latach 2007-2013, będą uwzględniać powyższe założenia, to ich realizacja niewątpliwie podniesie poziom i jakość życia mieszkańców Polski¹³, a tym samym stworzone zostaną warunki do rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej¹⁴.

Literatura

- Dziurbek T., *Planowanie rozwoju gminy jako instrument pozyskiwania funduszy pomocowych Unii Europejskiej*, Difin, Warszawa 2006.
- Florek M., *Podstawy marketingu terytorialnego*, AE, Poznań 2007.
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Narodowa Strategia Spójności*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007.
- European Regional Economic Growth Index E-REGI 2006*, Jones Lang LaSalle, London 2006.
- Rudnicki M., *Polityka regionalna Unii Europejskiej*, Wyższa Szkoła Bankowa, Poznań 2000.
- Smoleń M., *Budżet samorządu terytorialnego jako instrument realizacji zadań gminy na przykładzie gminy Lipinki*, „Samorząd Terytorialny”, 2006, nr 11.
- Sochacka-Krysiak H., *Zarządzanie gospodarką i finansami gminy*, SGH, Warszawa 2003.
- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2006.
- Szomburg J., *Polityka regionalna państwa pośród uwikłań instytucjonalno-regulacyjnych*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2001.
- Ustawa o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 r. (Dz.U. 2005, nr 249, z późn. zm.).
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006*, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2004.
- Ziółkowski M., *Zarządzanie strategiczne w polskim samorządzie terytorialnym*, [w:] *Nowe zarządzanie publiczne w polskim samorządzie terytorialnym*, red. A. Zalewski, SGH, Warszawa 2007.

Źródła internetowe

- www.gminy.pl
www.stat.gov.pl
www.mapa.zporr.dolnyslask.pl
www.rio.gov.pl

¹³ *Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015*, s. 29.

¹⁴ *Narodowe Strategiczne Ramy...*, s. 40.

EUROPEAN FUNDS AS AN ELEMENT OF BUDGETS IN CHOSEN COMMUNITIES OF LOWER SILESIA AND THEIR INFLUENCE ON REGION'S DEVELOPMENT

Summary

The aim of this thesis is to verify what kind of tasks the local government is carrying out and what kind of impact they have on a local area and regional development. The tasks should be compliant with the cohesion policy of the European Union. The analyzed projects were co-funded thanks to the grants from structural funds, under the Integrated Regional Operational Programme. The author has analyzed tasks in some communities of Lower Silesia.

The projects were creating the conditions for the increase of competitiveness of the regions and prevention of the marginalization of some areas. The projects were developing and modernizing the infrastructure and strengthening the human resources. The goal of the tasks was to ensure the economic, social and territorial cohesion of the local area, region and the whole country.